

Het College van Burgemeester en Wethouders
t.a.v. directeur Stadsontwikkeling
RW&M/team milieu
Postbus 6575
3002 AN Rotterdam

Per mail en per gewone post verzonden

Havennummer 2235
PortCity II, 4^e etage
Waalhaven Z.z. 19
3089 JH Rotterdam
Postbus 54200
3008 JE Rotterdam

T (010) 40 20 399
E info@deltalinqs.nl
I www.deltalinqs.nl

Rotterdam 16 mei 2022 Doorkiesnummer (010) 40 20 323
Kenmerk M&D/ZWONbR E-mail Jong@deltalinqs.nl
Betreft Zienswijze Ontwerp-Nota bodembeheer Rotterdam

KvK 24316844

Geacht College,

Hierbij maakt Deltalinqs gebruik van de gelegenheid onze zienswijze kenbaar te maken op de Ontwerp-Nota bodembeheer Rotterdam zoals op 29 maart 2022 door Burgemeester en wethouders van Rotterdam is vastgesteld (inclusief bijbehorende Bodemkwaliteitskaart). De Nota bodembeheer Rotterdam (de Nota) geeft aan welke aanvullende regels de gemeente Rotterdam stelt op het gebied van bodembeheer.

Deltalinqs behartigt de gezamenlijke belangen van meer dan 95% van alle logistieke, haven- en industriële bedrijven in de mainport Rotterdam. Namens onze leden zetten wij ons in voor het versterken van de concurrentiekracht van Rotterdam, voor duurzame groei en voor maatschappelijk c.q. politiek draagvlak voor alle activiteiten in het haven- en industriegebied. Voor Deltalinqs is het realiseren van de energie- en grondstoffentransitie de grote opgave waar we als mainport Rotterdam voor staan. Dit zal gepaard gaan met een sociale transitie, gericht op het onderwijs en een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Dit biedt vele kansen en mogelijkheden voor de Rotterdamse haven én regio. Voldoende fysieke- en milieugebruiksruimte is daarvoor een randvoorwaarde. Dat noemen wij 'ruimte voor ondernemen', maar dan wel binnen een gezonde en veilige omgeving, want dat zien we als de 'licence to operate and to grow' voor haven- en industriële activiteiten. Goed bodembeheer maakt daar onderdeel van uit.

Het Rotterdamse beleid voor bodembeheer richt zich op de bescherming van de bodem tegen nieuwe verontreinigingen, het evenwichtig toedelen van functies aan locaties en het duurzaam en doelmatig beheren van de resterende (historische) verontreinigingen. Daarnaast geeft het beleid aan hoe (her)gebruik van grond, bagger en bouwstoffen in en op de bodem plaats kan vinden. U geeft daarbij terecht aan dat dit van alle partijen die met de bodem en ondergrond te maken hebben een actieve rol vraagt om nieuwe verontreinigingen van de bodem te voorkomen of ongedaan te maken. Het beleid geeft hiervoor de kaders aan. Als Haven- en industriële bedrijven hebben we daar volop mee te maken en wij missen ons dan ook in het rijtje genoemde spelers in de uitvoeringspraktijk. Wij hebben met bodemverontreiniging en/of (her)gebruik van grond, bagger of bouwstoffen te maken. Binnen Deltalinqs is de Commissie bodem actief waar de bodemspecialisten van onze leden hun kennis en ervaring delen. We waren graag betrokken

Rotterdam 16 mei 2022
Kenmerk
Bladnummer 2/6

geweest bij de totstandkoming van deze nota, zodat deze beter had kunnen aansluiten bij de specifieke uitvoeringspraktijk waarmee we in het haven- en industriecomplex te maken hebben. We hadden dan graag onze kennis en ervaring in deze met u gedeeld. Dat zien wij als een gemiste kans en zullen dat middels deze zienswijze alsnog doen.

We hebben de nota doorgenomen. Als eerste willen we aangeven dat we verheugd zijn dat deze actualisatie van het lokale bodembeleid met bijbehorende kaarten heeft plaatsgevonden. Dat schept duidelijkheid naar alle partijen en is belangrijk gezien recente ontwikkelingen en inzichten bijvoorbeeld rondom PFAS. Inhoudelijk hebben we de volgende punten en verzoeken:

Graag werkbare afspraken over de uitvoering van de meldingsplicht over bodemverontreinigingen

In de inleiding bij paragraaf 1.5 'meldingen en informatie over bodemverontreinigingen' staat dat er een wettelijke meldingsplicht geldt bij werkzaamheden met sterk verontreinigde grond en het toepassen van grond en bagger en dat deze melding bij de DCMR kan worden gedaan. Leden hebben aangegeven dat zij dagelijks bodemonderzoeken doen voor bijvoorbeeld (a) bepalen (voorlopige) veiligheidsklasse; (b) afvoerbestemming overblijvende grond bij grondverzet of (c) ten behoeve van afhandeling bodemincidenten. Het is ondoenlijk (en leidt tot een aanzienlijke administratieve last) als ieder bodemonderzoek aan DCMR gemeld moet worden. Daarbij is het digitaal aanleveren van boor- en analysegegevens bij DCMR ongewenst, omdat daarmee de hele bodemgesteldheid van een bedrijfsterrein integraal inzichtelijk wordt voor derden. Dit integraal overzicht wordt gezien als bedrijfsgevoelige informatie. We gaan graag met de gemeente en de DCMR in overleg om tot werkbare en acceptabele afspraken te komen.

Kwaliteitsklasse natuur in Europoort vraagt om maatwerk

Op de bodemkwaliteitskaart in bijlage 1 is een belangrijk deel van Europoort functieklassen Industrie, maar een kwaliteitsklasse natuur (voor top- en onderlaag). Dit betekent dat alleen grond met kwaliteit natuur toegepast mag worden in Europoort. Dit is niet in lijn met feit dat ter plaatse van Europoort wel degelijk bedrijven zijn gevestigd waar de grond tot boven kwaliteitsklasse industrie verontreinigd is (of kan zijn) en waar in kader van stand-still principe grond met kwaliteitsklasse industrie toegepast kan worden (duurzaamheidsaspect). Hier zou maatwerk (op basis stand-still-principe) mogelijk moeten zijn en is de nu voorgeschreven aanpak (veel) te generiek en kan daarbij leiden tot niet duurzame aanvullingen (schone grond op verontreinigde grond).

PFAS-verontreinigingen niet enkel zien als zorgplicht

In 3.1.5 is gesteld dat een verontreiniging met PFAS ontstaan na 1987 gezien moet worden als een nieuw geval van verontreiniging waarvoor de zorgplicht geldt. Voor een industriegebied als het Haven en industriecomplex is dat in onze ogen geen gewenste aanpak. Zeker ook omdat het totale milieurendement hiermee sterk negatief wordt beïnvloed als de hergebruikgrond actief

Rotterdam 16 mei 2022
Kenmerk
Bladnummer 3/6

afgevoerd dient te worden. Dit gaat gepaard met een enorme hoeveelheid aan vervoersbewegingen met alle CO₂ en NO_x-emissies van dien. Wij stellen voor het PFAS beleid in de Nota zo aan te passen dat terugsaneren tot aan de functieklassering mogelijk wordt (in plaats van terugsaneren tot de kwaliteitsklasse zoals nu in de nota is opgenomen). Daarnaast willen wij het gehanteerde jaartal 1987 ter discussie stellen. Dat gaat er namelijk van uit dat je 'wist of behoorde te weten' dat je bodem verontreinigde en daarom worden verontreinigingen veroorzaakt na die tijd streng aangepakt. De vraag is of de risico's van PFAS in die tijd al voldoende bekend waren. Voor asbest is om die reden een ander jaartal gekozen dan 1987 en het lijkt reëel dit ook voor PFAS te doen. Daarnaast staat in de nota terecht dat het landelijk beleid rondom PFAS nog sterk in ontwikkeling is. Deltalinqs is van mening dat er zo snel mogelijk een landelijke toetsingskaders moet komen voor PFAS.

Specifieker aangeven welke kades asbestverdacht zijn

Overslag locaties van stukgoed en/of droge bulk daterend van vóór 1965 zijn potentieel asbestverdacht (naast asbestverdachte puntbronnen). Op de kaart van verdachte gebieden asbest in bijlage 5 wordt dit 'vertaald' naar nagenoeg alle kades waar overslag heeft plaatsgevonden (zonder differentiatie naar stukgoed en/of droge bulk). Bijvoorbeeld alle kades van Shell Pernis zijn aangemerkt als asbest verdacht gebied, terwijl hier nooit overslag van stukgoed en/of droge bulk heeft plaatsgevonden, alleen maar van olie en brandstoffen.

Meer nauwkeurigheid bij puinbimenging op de (diffuse) asbestverdenkingskaart

Ervaring (op basis van veel onderzoek) leert dat een puinbimenging veelal niet leidt tot asbest in de bodem. We zien het als correct dat in paragraaf 3.3.2. wordt gesteld dat puinbimenging zonder zichtbare asbestverdachte materialen niet leidt tot asbestgehalten boven de interventiewaarde. In de alinea die daarop volgt wordt generiek aangegeven dat hele gebieden verdacht zijn op asbest (boven de interventiewaarde). Het zal onze voorkeur hebben om ook in de (diffuse) asbestverdenkingskaart in bijlage 5 aan te geven dat dit alleen van toepassing is wanneer in de puinbimenging asbestverdachte materialen worden aangetroffen.

Terughoudendheid bij lokale norm voor TBA (tert-butyl-alcohol)

In paragraaf 4.2 wordt een lokale norm voor TBA gesteld: bij het aantreffen van methyl-tert-butylether (MTBE) en ethyl-tert-butylether (ETBE) in de bodem, geldt in Rotterdam dat ook een analyse moet plaatsvinden op de aanwezigheid van het afbraakproduct tert-butylalcohol (lit. 2). Bij jaarlijkse grondwatermonitoring van tankstations is in de Activiteitenregeling art 2.2 lid 4 opgenomen op welke stoffen geanalyseerd moet worden. TBA (tert-butyl-alcohol) is hier niet in opgenomen. De Nota Bodembeheer gaat hier verder dan landelijk beleid zonder dat dit goed gemotiveerd is.

Rotterdam 16 mei 2022
Kenmerk
Bladnummer 4/6

Onterechte verzwarend van de toetsingsgrondslag voor eindsituatieonderzoek

In paragraaf 5.4 staat dat als geen nulsituatie bodemonderzoek beschikbaar is, moet als toetsingsgrondslag voor het eindsituatie bodemonderzoek uitgegaan worden van de LMW (lokale maximale waarden) of anders de AW (achtergrondwaarde) of de detectiegrens. In de NRB 2012 (Nederlandse Richtlijn Bodembescherming) is ten aanzien van dit aspect (geen nulsituatie beschikbaar) het volgende gesteld: *“Is het nulsituatieonderzoek niet of niet juist uitgevoerd dan moet de vergunninghouder op een andere wijze een referentieniveau vaststellen dat kan worden gebruikt als toetsingsgrondslag. De wijze waarop dit wordt vastgesteld heeft de instemming nodig van het bevoegd gezag. Het vaststellen van een juist referentieniveau kan gebeuren door het reconstrueren van de bodemtoestand voordat er sprake was van een verontreiniging. Hierbij moet gebruik worden gemaakt van de best beschikbare informatie. Een en ander volgens artikel 17.6 van de Wet milieubeheer.”*

In de Nota is het niet meer mogelijk om - op basis van beschikbare informatie - een referentieniveau vast te stellen (nu moet LMW- of AW-waarde als referentieniveau worden gehanteerd). Dit is (1e) een verzwarend van de huidige mogelijkheid (zoals beschreven in NRB) en (2e) wanneer een activiteit (zonder nulsituatie bodemonderzoek) plaatsvindt op een historische verontreiniging resulteert de wijze waarop dit nu in de Nota is vastgelegd tot een (onterechte en) complete sanering van de bodem. Dit is een niet-acceptabele verzwarend.

Meer duidelijkheid in de Nota voor locaties met een goedgekeurd LPB bij onverwachte bodemverontreinigingen.

In paragraaf 5.6 staat dat, als bij onverwachte bodemverontreinigingen de nieuw aangetroffen verontreiniging zich bevindt binnen de saneringsgrenzen van een goedgekeurd saneringsplan of een BUS-melding, het noodzakelijk is de nieuw aangetroffen verontreiniging als een wijziging op het plan te melden. Voor de beoordeling van de wijziging is een inkadering van de nieuw aangetroffen verontreiniging noodzakelijk. Wij wijzen u er op dat de nodige locaties binnen het Havengebied een LocatieBeheerPlan (LBP) hebben dat de status heeft van een saneringsplan. Binnen een LBP is het niet voorzien dat iedere aangetroffen verontreiniging wordt gemeld aan de DCMR, moet worden uitgekarteerd en dat het LPB moet worden aangepast. Graag zouden we zien dat in de Nota duidelijk wordt aangegeven dat deze verplichting niet geldt wanneer voor een locatie sprake is van een goedgekeurd LBP.

Ongewenste verzwarend van de bewijsmiddelen voor toe te passen grond

Hoofdstuk 6 beschrijft de verschillende bewijsmiddelen die gebruikt kunnen worden voor het aantonen van de kwaliteit van toe te passen grond en/of bagger en de ontvangende grond. Dit is in onze ogen te generiek gesteld voor grond die van buiten een locatie wordt aangevoerd om te worden toegepast. Voor veel locaties is een LBP beschikbaar waarin is beschreven op welke wijze grond binnen de locatie kan worden herschikt/toegepast zonder dat de rest van dit hoofdstuk 6 (partijkeuringen, bodemkwaliteits-kaarten en dergelijke) van toepassing is. Tijdelijke

uitname is momenteel ook mogelijk met sterk (boven interventiewaarde) verontreinigde grond. In de Nota wordt gesuggereerd dat dit niet (meer) geldt voor sterk verontreinigde grond. Dit is een verzwaring van de huidige situatie zonder deugdelijke motivatie en daarmee niet in lijn met de uitgangspunten van de Nota. Dit geldt ook voor het gestelde in paragraaf 7.4.2 bij aanleg en onderhoud van kabels en/of leidingen.

Graag bestaande afspraken tussen de DCMR en Deltalinqs handhaven ten aanzien van het melden van grondverzet zonder saneringsoogmerk

In de Nota is geen sprake (meer) van de afspraken tussen DCMR en Deltalinqs ten aanzien van het melden van grondverzet zonder saneringsoogmerk (artikel 28 Wbb) zie onderstaande tabel. Zoals de melding nu verwoord is in de Nota (paragraaf 8.1 en 8.6) leidt dit tot een aanzienlijke (administratieve maar ook kostentechnische) lastenverzwaring. We zouden graag zien dat de bestaande afspraken tussen Deltalinqs en DCMR gehandhaafd blijven.

verontreiniging grond	(totale) ontgravingsomvang				
	< 25 m ³		≥ 25 m ³ én < 50 m ³		≥ 50 m ³
	afvoer grond (naar extern en/of herschikkingslocatie)				
	n.v.t.	< 25 m ³	>25 m ³	< 25 m ³	>25 m ³
meldingen aan DCMR					
schone grond					
< interventiewaarde					
≥ interventiewaarde					
	geen meldingsplicht bij				
	melding <i>grondverzet</i> via email (geen prodecuretijd bij DCMR)				
	melding <i>grondverzet</i> met formulier "melding start klein werk" (prodecuretijd DCMR: 2 weken)				
	melden bij DCMR met plan van (prodecuretijd DCMR: 6 weken)				

Ongewenste verzwaring van de werkwijze bij herschikken van sterk verontreinigde grond

Momenteel is herschikken binnen een geval van bodemverontreiniging (vastgelegd in het LBP) mogelijk ook voor mobiele verontreinigingen, mits voldaan wordt aan het standstill-principe (ontvangende bodem slechter van kwaliteit dan de aan te brengen grond). In de Nota (paragraaf 8.2) wordt dit alleen nog maar mogelijk voor in-situ saneringen. Dit is een verzwaring van de huidige situatie. Wij zien dat dit een belemmering gaat vormen voor effectief/efficiënt omgaan met licht verontreinigde grond binnen een LBP-locatie. Dit is voor Deltalinqs een niet-acceptabele belemmering op van hetgeen binnen de huidige LBP's (wel) mogelijk is. Ook voor paragraaf 9.1 dat gaat over spoedreparaties zonder milieuschade, geldt dat voor locaties met een LBP is dit een verzwaring ten opzichte van de huidige werkwijze

Rotterdam 16 mei 2022
Kenmerk
Bladnummer 6/6

Aandacht voor specifieke vergunningafspraken met de bedrijven met betrekking tot ongewone voorvallen met milieuschade

Over ongewone voorvallen met milieuschade (paragraaf 9.2) zijn in de vergunning van een bedrijf vaak specifieke afspraken gemaakt. We gaan er vanuit dat deze specifieke afspraken 'voorrang' hebben op deze generieke eis in de Nota. Momenteel vindt geen overleg vooraf plaats bij incidenten met mobiele stoffen. Hierover zijn afspraken gemaakt met DCMR. Het vooraf overleg hebben met DCMR levert een administratieve en kostentechnische lastenverzwaring op en vertraagt de afhandeling van een bodemincident onnodig. Ook DCMR schriftelijk informeren over het resultaat van de uitgevoerde bereddering (voor sanering) levert een onnodige lastenverzwaring op. Hierover zijn door veel bedrijven al afspraken gemaakt met DCMR en deze generieke eisen komen daar niet mee overeen.

Deltalinqs gaat ervan uit dat u onze bevindingen ter harte neemt. We zijn uiteraard bereid tot een nadere toelichting en treden graag met u in overleg over de genoemde punten.

Met vriendelijke groet,

Bas Janssen
Directeur Deltalinqs